

France Bevk: Prislinjenec.

(Kavkaška pravljica.)¹

ŽIVEL je človek, ki je bil bedast in len. Imel ni ničesar, delo je mrzil. Pri enem človeku si je izprosil kosila, pri drugem pijače, pri tretjem česa drugega. Tako se je prebil iz dneva v dan; ni poznal ne časti ne sramu. Imel je dobre sosede, ki so mu pomagali, četudi jim njegovo beračenje ni bilo po godu. Kjerkoli se je ta človek prikazal, so govorili: »Glejte prislinjenca! Že spet kaj potrebuje od nas.« Mož se je pa delal, ko da tega ne sliši — prosjačenja ni opustil. Končno se nihče več ni zmenil zanj.

To je bila za prislinjenca nekoliko sitna zadeva, toda delati — ne, delati pa ni hotel.

»Slabi so postali ljudje, še sočutja nimajo več z ubožčkom! Obrnil se bom do tistega, ki je milostljivejši ko vsi ljudje.«

Poiskal je skrit kraj, dvignil roke proti nebu in moledoval: »Gospod Bog! Ti si me ustvaril, ti si Stvarnik sveta! Beden sem, daj mi, da bom živel!«

¹ Kavkaz je gorata dežela ob Črnem morju blizu Turčije; spada pod Rusijo. Ljudje na Kavkazu so lepi: jahajo konje, puško na rami, nož in pištolo za pasom. Če se jim zameriš — pumf — pa te ni. Pravljice imajo lepe; take, kakršnih še nikoli slišali niste.

Nič mu ni priletelo, naj se je še tako oziral proti nebu in iskal. V drugič, v tretjič je ponovil svojo molitev.

»Ha, ha, ha,« se je oglasilo v njegovi bližini, »le na široko odpri usta, da bo kaj priletelo vanje!« Otroci iz sosesčine so stali okrog njega in ga zasmehovali. Prislinjenec, ki mu to ni bilo všeč, je sklenil, da spleza na visoko goro, kjer bo Bogu bliže in kjer ne bo ljudi, da bi se norčevali iz njega.

Na poti ga je srečal volk.

»Človek, človek, kam pa greš?« ga je vprašal.

»K Bogu,« je odgovoril prislinjenec.

»Če je tako, poizvej sledeče: od vsake žive živali sem jedel, a se nisem zdebelil. Vprašaj, kaj naj jem. Počakal te bom, da se vrneš.«

»Dobro, dobro,« je odgovoril prislinjenec in šel dalje.

Prišel je do starega hrasta.

»Človek, kam greš?« ga je vprašal ta.

»K Bogu.«

»Če je resnica, napravi mi uslugo in poizvej, zakaj sem se po eni strani posušil.«

»Prav rad ti ustrežem,« je rekel prislinjenec, spel dalje in prišel do reke.

»Človek, človek! Kam greš?« mu je zaklicala neka riba iz vode.

»K Bogu.«

»Prosim, prosim, poizvej, zakaj sem na levem očesu slepa.«

»Prošnja je lahka, spolnil jo bom,« je odgovoril prislinjenec in šel dalje. Ko je prišel na vrh gore, je stal jelen pred njim in ga je vprašal, kaj tam išče.

»Z Bogom bi rad govoril, zato sem prišel sem gor.«

Jelen je bil dobra žival, zato mu je dejal:

»Ti si zdajci na hribu; če bi pa rad še više, naj ti bo lestvica moje rogovje.«

Prislinjenec je dobro slišal, hitro razumel, se vzel na jelena in splezal po njegovem rogovju kar se je dalo visoko. Nenadoma je zaslišal glas od zgoraj.

»Zemljan, kam hočeš?«

»K tebi, Najmilostljivejši!« je odgovoril prislinjenec in vse ga je spreletelo.

»Kaj bi rad?«

»Gospod, nimam, od česar bi živel, bodi mi milostljiv!«

»Vrni se domov, našel boš, česar iščeš,« je odgovoril Najvišji.

Prislinjenec je povedal še željo volka, hrasta in ribe, dobil naprošeni odgovor, se zahvalil Najvišjemu, se zahvalil tudi jelenu in se vračal domov. Tako je bil vesel, da je bolj plesal nego hodil. Kmalu je prišel do reke.

»No?« ga je vprašala riba.

»V tvoji levi škrgi tiči biser, izlušči ga in boš videla znova,« je bil odgovor.

»Če si tako dober, pomagaj mi!« je prosila riba. Prislinjenec ji je vzel biser iz škрге in riba je spet videla na svoje levo oko. V zahvalo mu je darovala biser, on ga je pa vrgel v vodo.

»Čemu mi bo? Saj itak dobim doma vsega, česar potrebujem,« je dejal ošabno in šel dalje.

»Ta je na debelo neumen,« si je mislila riba in vesela odplavala.

Prislinjenec je prišel do hrasta.

»Ali si kaj izvedel?« ga je vprašal ta.

»Seveda. Pod tvojo posušeno stranjo leži vrč zakopan; izgrebi ga in sokovi bodo znova našli pot iz zemlje v tvoje deblo.«

Hrast ga je prosil pomoči. Prislinjenec se ni dal dolgo prositi. Kopal je v zemljo na posušeni strani drevesa. Vrč je bil navrhan zlata in srebra. Hvaležni hrast je bogastvo daroval rešitelju.

»Kaj bom s tem, če pa imam zadosti živeža doma,« je odgovoril mož in brenil lonec, da se je zlato in srebro usulo v prepad.

»Ta je pa bedak,« si je mislil hrast. »Če sam ne rabi tega, pa bi bil lahko drugim ljudem dal.« Drevo je potreslo svoje listje v znamenje, kako se nad tem človekom čudi.

Prislinjenec je prišel do volka.

»Kakšen odgovor mi prinašaš?« ga je vprašal ta.

»To ti moram povedati, da te bo le človeško meso zdebilo.«

»Tako, tako! No, saj si ti tudi človek,« je rekel volk in mu pregriznil vrat...

Naslednjega dne so našli pastirji cape krvave obleke in jih prinesli v vas. Spoznali so obleko prislinjenca in so ga pomilovali, četudi ga niso mogli trpeti. Neki starček je dejal otrokom:

»Tu se nazijajte! Kdor hoče živeti, se mora pri delu vrteti. Za lenuha ni kruha. In njegovo življenje, njegova smrt sta za jok, sta za smeh!«

M A L I U M E T N I K

Lepljene slike.

Kadar godujejo tete, strici, babice in dedje, se jih spomnite s kito cvetja ali vsaj z voščilno razglednico, če živé daleč od vas. Dan pred godom stopite v papirnico in kratkomalo izberete tiskano razglednico, ki ni niti delo domačega umetnika. Navadno je to cenena, neokusna in brezmiselna tuja roba, tuja tudi namenu, ki bi mu naj rabila.

Nikar več tako, deca! Ko se približuje god, kupite v papirnici pisanih, živobarvnih papirjev in trd risalni list, vzemite škarje v roke, postavite lepilo (gumi arabicum) na mizo, prirostrite svinčnik in hajd na delo! Kdor je dober risar, si lahko sam sestavi sličico. A da vam bo začetek lažji, prinaša »Vrtče« v tej številki dve predlogi, godovno in navadno razglednico.

Preišite najprej predlogo na tenek papir (najtanjši »umetni pergament«), da ne kvarite in mažete »Vrtca« s svinčnikom. Nato počrtnite to, kar ste prerisali, na zadnji strani z mehkim svinčnikom (št. 1.). Nato pa prenašate kar košček za košček s tršim svinčnikom na primerno barvan papir (Tafet papir). Tako pri čeklci s šopkom: obraz, roke in noge — nežno rožnat, lisa na ličku temno rožnata ali rdeča, lasje — rjavi ali rumeni, pentlja in krilce rdeče, rokavec — bel, nogavice — bele, solni — črni, šopek, spodnji del bel, a zgornji zelen, posejan s pisanimi rožami. S svinčnikom zarišete piko za oko.

Pri dečku: roka in obraz svetlorožnata ali svetlorjava, lisa na licu rdeča, čepica rdeča, lasje rjavi, suknja in hlače sive ali temnomodre, tablica črna z rumenim robom in gobo — in rjavi solni.

Barve pa lahko izbirate prosto po svojem okusu. Tu vam povem skrivnost: v starih rabljenih pisemskih ovojih (kuvertah), ki vam jih mama gotovo da radevolje na razpolago, so živopisane, rožaste in progaste podloge. Te služijo lahko za najlepša pisana krilca.

Ko so posamezni deli zarisani na pisan papir, jih natančno izrežite s tankimi škarjami in ko imate izrezane vse kose, pentljo, obraz, nožice, roko, rokav itd., jih prilepite na bel, siv, rjav ali moder risalni list (Naturpapier), ki ima obliko razglednice. Za začetek je dobro, da prenesete risbo tudi na to lepenko, da lažje prilepite vsak izrezek na pravo mesto. Pozneje, ko boste že bolj znali, lahko lepate kar košček ob košček. A pomnite: prerisujte in izrezujte natančno! S površnostjo si le otežkočite delo.

Kdor bo razglednico izdelal lepo in natančno, jo lahko pošlje uredništvu »Vrtca«, ki bo najboljše izdelano nagradilo.